

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno enkrat. - Uredništvo in upravnništvo je v Salendrovi ulici številka 6. - Telefon številka 2283. Oglase se računa po ceniku. - Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Freilih.

Štev. 10-11.

Ljubljana, 15. novembra 1931.

Leto XI.

Sedanja družba in privatna lastnina.

Napisal za »Svojino« Juraj Demetrović, minister n. r.

Današnja človeška družba je razdeljena v glavnem v dva nasprotna tabora. Na eni strani so pozitivni in konstruktivni elementi, a na drugi strani so negativni in destruktivni. Pozitivne družbene moči delujejo v pravcu urejenosti in stabilnosti, a negativne sile delajo na rušenju, ustvarjanju kaosa, nereda in nemira.

V sredi te borbe pa stoji vprašanje privatne lastnine. Ustvarjajoči del človeštva hoče obdržati načelo privatne lastnine, a rušiči del človeštva ga hoče zrušiti.

Brez dvoma je vsa moderna civilizacija osnovana na načelu privatne lastnine in bi eventualna izprememba tega gospodarskega sistema značila polom sedanje civilizacije. Propagatorji krajev režima privatne lastnine tega niti ne taje, ampak primerjajo sedanje družbene prilike z različnimi polomi v zgodovini.

Rušiče družbene sile so najmočnejše v državah, ki so bile v svetovni vojni premagane. To znači, da je za njih razmah in uspešno propagando potrebno gotovo psihološko stanje ponižanja in nezadovoljstva, stanje, ustvarjeno ravno z porazom in polomom. V eni teh držav, v Rusiji, je vladal kaos in prevrat, iz katerega se ona še danes ne more rešiti. V drugih državah pa so na dnevnem redu najtežji družbeni konflikti. V državah, ki so ostale zmagovalke, pa je stanje dosti boljše, a neosporjeno je dejstvo, da je s svetovno vojno vržen ves svet iz svojega teka in da se mora mirno čakati na pomirjenje duhov in na to tudi delovati.

Sovjetska Rusija je napovedala privatni lastnini smrt, a se ji to ni posrečilo, sigurno pa ji ni uspelo zgraditi novega gospodarskega sistema. Izprememba v Rusiji obstoji ravno v tem, da so privatni kapitalizem zamenjali z državnim, pri katerem je posameznik še bolj zavisen in bolj bešen kot drugod. Svoboda je zamenjana s suženjskim delom, vse življenje je reglementirano, človek je postal suženj. In vsi naporji, ki jih danes podvzema Rusija, grede samo za to, da se izvede industrializacija, z ene strani kot priprava za novo vojno, z druge pa z namenom, da postane Rusija zemlja kapitalistične produkcije, z edino razliko, da je to vsa kapitalistična produkcija osredotočena v roki države. To pa ima zopet svoje slabe posledice za uspeh celega sistema in načrta, ker država ni nikjer na vsem svetu pokazala dobrih rezultatov v svojih gospodarskih podjetjih. Privatna iniciativa, osnovana na privatni lastnini, ima največjo moč.

Iz drugih držav prihajajo bolj in bolj glasovi, da je nastopila kriza kapitalističnega sistema. V tem je gotovo mnogo res-

nice, ali pri reševanju te krize je malokdo mislil na ukinjenje privatne lastnine. Navzlic kaosu, ki vlada v svetovni produkciji in trgovini, se sedaj propagira ideja gospodarstva po načrtu. Išče se gospodarski načrt svetovne produkcije in v tem smislu se vršijo konference in se poskuša najti rešitev. Za to se danes vse bolj in bolj zanimajo državniki in ekonomisti. Na podlagi tega se išče mednarodna rešitev.

Za našo državo tu razloženi problemi niso tako akutni kot za mnoge druge. Mi smo država majhnih in svobodnih lastnikov (posestnikov) in to hočemo tudi ostati. V našem narodnem življenju ne morejo dobiti večjega vpliva struje, ki gredo za ukinjenjem ali odvzemanjem privatne lastnine. Temu dejstvu se imamo zahvaliti ravno strukturi naše ljudske družbe. Tudi mi smo v gospodarski krizi kot tudi drugi narodi, ali naša človeška družba ne kaže nikakih znakov razsula ali poloma. Tudi pri nas je beda, nesreča, za kateri pa moramo vsi skrbeti, da ju ublažimo. In ravno zato, ker je v našem narodu razvita mala posest, so osnovni naše države močni in stalni. Nam je potrebno: red in mir v državi, dobro gospodarstvo v državi in občinah, štednja pri javnih financah, dalje je treba gledati na to, kako bi bila javna bremena čim manjša in končno pomoč in razvoj pridobitne delavnosti s pospeševanjem poljedelstva, industrije, rokodelstva in trgovine. Na tem je osnovano blagostanje vsakega naroda in ravno tako zavisni od tega tudi blagostanje našega naroda in napredek naše narodne države.

Razen tega ni v naši človeški družbi velikih razrednih nasprotstev, ki bi mogle izzvati katastrofe družbe. Vsem nam leži na srečo skrb za malega človeka — ker je ravno ta majhni človek — naš narod. Ko se pa le pojavijo vprašanja, ki izzovejo spore radi neznatnih interesov, tedaj nam je dan v pomoč duh pravičnosti, ki je globoko vtisnjen v duši vsakega našega narodnega človeka. Hočemo pravično rešitev za vse. Bogastvo kot tudi oblast zahteva blagorodnost duše napram slabim in zavisnim. Ako nas bo vodil ta etični čut, tedaj bomo tudi mi premostili vsako težavo. To je obenem tudi najboljši način, da se obdrži današnji družbeni red in da se doseže socialna harmonija, za katero mora iti težnja nas vseh in za katero mora skrbeti v prvi vrsti pametna državna uprava.

Človeška družba mora gojiti v lastnem interesu duh družbene solidarnosti in medsebojne pomoči. To je najmočnejši zid proti vsem napadom na njene temelje.

Poglavje o najemninah.

Na naročilo banske uprave, kake najemnine so se plačevale v Ljubljani leta 1914. in tudi v drugih krajih naše banovine, in kake so najemnine sedaj, je Pokraj. zveza hiš. pos. v Ljubljani sporočila, da je jako težko ugotoviti natančne najemnine iz leta 1914., kakor tudi najemnine, ki se plačujejo sedaj, po odpravi stanovanjske zaščite za stare hiše v Ljubljani, kakor tudi v drugih večjih krajih Dravske banovine. Da bi se vzelo podlago iz leta 1914. za primerno določitev najemnin v sedanjem času, je popolnoma nemogoče, ker so bile takrat najemnine z ozirom na lego, kraj, zgradbo dotične hiše tako različne, da se jih ne more sedaj enostavno multiplicirati s kakšnimi mnogokratniki, kakor se to lahko napravi pri drugih življenjskih potrebščinah.

Kolikor pa nam je mogoče, smo najemnine iz leta 1914. ugotovili, in so v Ljubljani veljale približne mesečne najemnine:

za 1 sobo	20 do 25 kron
za 2 sobi	40 „ 50 „
za 3 sobe	70 „ 80 „
za 4 sobe	100 „ 120 „

Te najemnine so ostale do leta 1920. skoro neizpremenjene, ker je bilo neznatno povišanje najemnin dovoljeno šele od 1. februarja 1921. Drugo povišanje se je izvršilo od 1. junija 1921 dalje v smislu Uradnega lista z dne 6. julija 1921 številka 202/77. Najemnine so se poviševale od leta do leta v smislu dotičnih zakonitih predpisov, ki so banski upravi itak na razpolago.

Od 1. novembra 1927 pa je večinoma najemnikov plačevalo desetkratno najemnino v dinarjih, predvojne najemnine leta 1914. v kronah. Preko tega desetkratnega povišanja je šlo v Dravski banovini zelo malo posestnikov, pač pa se je to zgodilo v drugih pokrajinah naše države. Najemnine v Sloveniji so bile vedno najmanjše in primerno nižje kot drugod, dasiravno smo v Sloveniji plačevali vedno najvišji hišnonajemninski davek. Pred davčno reformo, to je pred 1. januarjem 1929 smo plačevali najmanj 50% najemnin za državne davke in doklade, v nekaterih krajih pa toliko, kot so posetniki prejeli na najemninah, ali celo več, kot je dohodek znašal. Takih slučajev je bilo v Sloveniji precej. To je treba upoštevati tudi sedaj, ker posestniki 10 let niso dobivali skoro nobene najemnine, hiše so pa morali popravljati iz svojih dohodkov, ali se pa zadolžiti.

Sedaj znašajo v Ljubljani najemnine za stare hiše mesečno, in sicer:

za 1 sobo	200 do 400 Din
za 2 sobi	500 „ 800 „
za 3 sobe	900 „ 1300 „
za 4 sobe	1400 „ 1800 „

V teh najemninah pa so zapopadene tudi 17% občinske naklade, in sicer 9% vodarina, 6% gostaščina in 2% kanalska pristojbina. Največ hišnih posestnikov namreč ne računaj teh doklad posebej, temveč so zapopadene vže v najemninah, ki smo jo zgoraj navedli.

Pripominjamo, da so najemnine v več slučajih tudi nižje, da nekateri posestniki zahtevajo za sobo s kuhinjo samo 100 Din, za 2 sobi s kuhinjo po 200 do 300 Din, za 3 sobe s kuhinjo po 600 do 700 Din. Toda davčna uprava ima vsled večkratnih naročil ministrstva financ in v smislu čl. 5. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. maja 1930, Sl. l. št. 35/10, kakor tudi čl. 5. pravilnika k navedenemu zakonu nalog, da najemnine, ako so prenizke, primerno zviša, ker ministrstvo financ stoji na stališču, da se od hiš, oziroma najemnin dobi premalo zgradarine, vsled česar je treba najemnine primerno povišati.

Da ministrstvo financ hoče imeti visoke najemnine, dokazuje tudi zadnja uredba o ocenjevanju vrednosti naturalnih stanovanj, ko se v Ljubljani ocenjuje sama soba 250 Din, s kuhinjo in postranskimi prostori pa znaša stanovanje s sobo in pritliklinami 430 Din, k čemur se prišteje še 17% občinska doklada, tedaj znaša skupaj 503 Din, tedaj več, kakor se v Ljubljani zahteva za stanovanje z 1 sobo in pritliklinami, ker se tako visoke najemnine ne zahtevajo niti v novih hišah.

Da bi se najemnine maksimirale, ali določile po kakem ključu, je to popolnoma nemogoče, in je to večkrat poudarjal tudi referent v ministrstvu socialne politike. Od leta 1914. so se hiše toliko preuredile in modernizirale, da je popolnoma nemogoče vzeti za podlago najemnine iz l. 1914. V mnogih hišah so se sedaj napravili parketi mesto starih mehkih desk, vpeljala se je skoro povsod elektrika, ki je bila poprej v redkih hišah. Vpeljal se je plin, ki ga poprej ni bilo. Napravile so se kopalnice, skoro vse hiše so dobile angleška stranišča, ki so bila poprej redka. Hiše so dobile večinoma nove fasade, pleskanje itd. Če bi se vse te adaptacije šteje, bi se videlo, da v Ljubljani, razen v nekaterih slučajih, ni previsokih, oziroma pretiranih najemnin in da so še vedno mnogo nižje, kakor n. pr. v Zagrebu in v Beogradu.

Nato smo navedli najemnine iz raznih drugih krajev, ki so zelo nizke, in jih tu ne priobčimo.

Ker smo zaznali za namero, da se hoče ponovno razpravljati o stanovanjskem vprašanju in staviti konkretne predloge, smo soglasno sklenili objaviti hišnim posestnikom poziv, kakor je bil priobčen v zadnjem »Mojem Domu«. Na ta poziv nam je g. ban dr. Drago Marušič z dne 15. oktobra 1931, pod št. 9315/1, poslal sledeči dopis:

Z velikim zadovoljstvom sem prečital Vaš poziv: »Vsem hišnim posestnikom, zlasti ljubljanskim«, ki ste ga objavili v svojem glasilu »Moj Dom« in ki je bil nato ponatisnjen tudi v dnevnem časopisju. Pravilno pojmujoči socialne potrebe sedanje dobe ste naslovili resen in temeljito motiviran apel na vse svoje člane, naj ne odklanjajo brez vzroka stanovanj najemnikom z otroci in pri določanju višine najemnin uvažujejo splošne gospodarske in draginjske prilike v zemlji. S tem ste pokrenili pravičen način rešitve dveh perečih vprašanj stanovanjskega problema, in sicer ravno onih, ki sta v zadnjem času povzročala zlasti socialno in gospodarsko šibkim slojem obilo gorja in nesreče.

Pridružujem se v celem obsegu razlogom in zaključkom, ki jih navajate v svojem pozivu. Izven vsakega dvoma je, da so najemnine v večjih mestih in predvsem v Ljubljani mnogo previsoke, ker daleko

presejajo predvojno zlato pariteto. V dobi, ko so znatno padle cene življenjskih potrebščin, ko se pod pritiskom občegospodarske krize znižujejo prejemki državnih in zasebnih uslužbencev ter delavcev, je zahteva po restrikciji stanovanjskih najemnin upravičena in zasluži, da jo prizadeti uvažujejo. V interesu hišnih posestnikov pa je, da sami po lastni volji in predarnosti pristopijo k reviziji stanovanjskih najemnin in jih spravijo v sklad z načeli socialne pravičnosti in obstoječim dejanskim položajem. Jasno je, da bo, ako ostane sedanje nemogoče stanje, država primorana vzeti svoje državljane v zaščito in zakonskim potom rešiti to vprašanje v smislu načel, ki ste jih izrazili in utemeljili v svojem pozivu.

Zahvaljujoč se Vam za pravilno pojmovanje in dobro voljo, ki ste jo pokazali s tem svojim apelom, Vas prosim, da delujete pri včlanjenih hišnih posestnikih z vso energijo na to, da se najemninske cene stanovanj čimprej primerno znižajo.

S svoje strani hočem budno slediti nadaljnjemu razvoju od Vas započete akcije ter pozivljem tem potom vse hišne posestnike, da po pravilni oceni v Vašem apelu vsebovanih razlogov doprinesejo prostovoljno svojo žrtev k omiljenju sedanje gospodarske in socialne krize.

Ker je njihova odločitev nujna in ne trpi odlaganja, zato naj hišni posestniki svoje tozadevne ukrepe do 31. t. m. sporoče pristojnim sreskim načelnikom, odnosno mestnim načelstvom v Ljubljani, Mariboru in Celju ter naj navedejo poleg najnujnejših krajevnih podatkov o svojih hišah ime in poklic strank, katerim se je najemnina znižala, število stanovanjskih prostorov ter višino dosedanje in znižane najemnine.

Prednji dopis je istočasno priobčen vsem v prednjem odstavku omenjenim oblastvom in bo objavljen tudi v dnevnem časopisju.

G. banu smo odgovorili sledeče:

Nekateri ljubljanski dnevniki (»Slov. Narod« in »Slovenski List«) so prinesli daljše članke in se pri tem čudili, da hišni posestniki niso sledili našemu pozivu kakor tudi pozivu g. bana za splošno znižanje najemnin. Prijavili so, da so znižali samo 3 hišni posestniki, med katerimi seveda ni niti našega predsednika. K temu nasproti ugotavljamo, da se je v naši društveni pisarni zglasilo precej hišnih posestnikov, ki so najemnine nekoliko znižali, kolikor jim je to pač v sedanjih razmerah mogoče. Te hišne posestnike bomo na zahtevo sporočili direktno g. banu, zato so dotičniki opustili prijavo pri mestnem načelstvu. Toda znižanje se ne more izvršiti tako v splošnem, kakor si marsikdo predstavlja.

Meseca oktobra t. l. je bilo treba pri davčni upravi vložiti prijave po sedanjih najemninah, od katerih bodo morali hišni posestniki celo leto 1932. plačevati državni davek z vsemi dokladami vred, kar znese najmanj 40%. Kdor tedaj najemnin ni znižal do meseca oktobra, mu je to eno leto nemogoče storiti, ker drugače bo plačeval davek in doklade od zneska, ki ga ne bo več prejemal. V tem pogledu je treba najpoprej doseči pri g. ministru financ spremembo davčnega zakona in šele potem je mogoče govoriti o znižanju najemnin, seveda v slučajih, če bi bile te res pretirane. Tozadevno se naproša g. bana, da tudi od svoje strani takoj napravi korake pri ministrstvu financ, da kdor zniža najemnino, se mu od tistega časa zniža tudi državni davek in doklade. Tudi naša organizacija bo to predlagala. Velika večina ljubljanskih hišnih posestnikov zahteva primerne najemnine, ki so mnogo nižje od onih v Zagrebu in v Beogradu, dasirav-

no so naša davčna bremena višja od ondotnih. Precej hišnih posestnikov v Ljubljani pa je, ki zahtevajo bagatelne najemnine, veliko pa, ki ne dosegajo niti zlate paritete, katera pa ne more biti v sedanjem času kot merilo za reguliranje najemnin. Velika večina hišnih posestnikov je namreč visoko zadolženih in tudi ti morajo plačevati najmanj 50% višje obresti kakor pred vojno. Pa tudi popravila znašajo mnogo nad zlato pariteto.

Pri tem tudi ne smemo prezreti dejstva, da so hišni posestniki najmanj 10 let iz svojega doplačevali za popravila in vzdrževanje hiš in da so v času, ko se je na vse strani razsiral in razmetaval denar, morali stanovanja oddajati za smešno nizke najemnine. Pa tudi dandanes se drugod še ne vidi takega varčevanja kakor ravno pri stanovanjih, v katerih veliko najemnikov oddaja dele stanovanja v podnajem in na njih same odpade precej nizka najemnina. Precej najemnikov naravnost živi od stanovanj, kar pa ni njih namen. Vsak slučaj je treba posebej pregledati in veliko v mislih previsokih najemnin bo izginilo. Tudi moramo opozoriti, da znese v Ljubljani vodarina, gostaščina in kanalska pristojbina 17% bruto najemnine in če najemniki teh 17% od najemnin odbijejo, pa bodo videli, koliko je faktično njih prava najemnina. Vse naše prizadevanje, da bi se te avtonomne doklade kakor ostale davščine znižale, so ostale brezuspešne, in nas najemniki in tudi drugi niso še nikoli podpirali. Letos pa smo dobili še povrh 13% cestno doklado, ki jo dosedaj v Ljubljani nismo poznali, in pa še kuluk.

Dokler se bodo poviševala dosedanja davčna bremena ali dodajala celo nova, toliko časa ne more biti govora o splošnem znižanju najemnin. Veliko najemnikom se je dodelilo prevelika stanovanja, ki jih sedaj ne morejo plačevati.

Treba je tudi malo pogledati v ljubljanske in druge hiše in se bo videlo, koliko so se spremenile, popravile in preuredile. Skoro povsod je vpeljana električna luč, parketi, angleška stranišča itd. Skoro ves denar, ki ga dobe hišni posestniki od najemnin, dobe obrtniki, trgovci in seveda tudi delavci in lahko izjavljamo, da se od najemnin prav nič denarja ne vložijo v hranilnice ali banke. Če bodo najemnine nižje, potem se bo manj popravljalo, hiše zanemarjale, kar bo na škodo vsemu gospodarstvu. Urediti pa je treba tudi zadevo, odnosno davčni zakon je spremeniti, ki strogo predpisuje davčnim upravam, da morajo uradnim potom dvigati najemnine, če niso primerne in ne odgovarjajo drugim najemninam v dotičnem kraju. Tudi se je finančno ministrstvo že večkrat izpodtikalo nad tem, da so najemnine v Ljubljani prenizke in da jih je treba zvišati, da bo država dobila več hišnega davka, ki sedaj znese premalo. Dokaz temu je uredba ministrstva financ, ki je predpisala najemnine za naturalna stanovanja, ki so mnogo višje, kakor pa so sedaj najemnine v Ljubljani. Za stanovanje z eno sobo in pritliklinami se z doklado vred odtegne mesečno dobrih 500 Din, kolikor skoro v nobenem slučaju ne znese najemnina v privatnih hišah. Ko so hišni posestniki brali to naredbo, ki je izšla po našem pozivu, oziroma pozivu g. bana, so primerjali najemnine za naturalna stanovanja s svojimi najemninami ter se prepričali, da so njih najemnine nižje, zato je ostal tudi odziv tako malenkosten. Vsakdo si je mislil, kolikor zahteva država za stanovanja, sme tudi hišni posestnik to storiti.

Že iz predstoječega pojasnila je razvidno, da je znižanje najemnin odvisno od raznih okoliščin in šele, če se te primerno predrugačijo, potem bi šli lahko k znižanju najemnin. Zahtevane pretirane najemnine pa bodo same v najkrajšem času

odpadle, ker je že povsod zadosti stanovanj na razpolago, in kdor zahteva previsoko najemnino, mu ostane stanovanje toliko časa prazno, da zniža najemnino, ki je enaka drugim najemnicam za slična stanovanja v dotičnem okolišju.

Najprvo ne smejo rasti pri hišni posesti davčna bremena, kakor se je to letos zgodilo v naši banovini. Vsestransko smo se trudili, da se pri nas ne vpelje kuluka, ki nas precej obremenjuje, a vrhu tega smo dobili v Ljubljani okrajno cestno doklado, ki jo do sedaj še nismo nikoli plačevali. Tudi banovinska doklada na direktno davke je pri nas najvišja. Za časa oblasti pa ni bilo na zemljarino in zgradarino nobenih oblastnih, sedaj banovinskih doklad po 40%, oziroma 35%. Tudi pri mestni občini ljubljanski se je neupravičeno zvišala občinska doklada od prejšnjih dolgoletnih 35% na celih 60%. Če tečaj računamo samo ta nova davčna bremena v Ljubljani, dobimo za 100% višje doklade, kar pomeni večjo obremenitev hišnega posestnika od vsakih 100 Din najemnine 12 Din večje doklade. Pa tudi v drugih naših krajih ni nič boljše, ali je pa celo slabše. Kdor pa bi zdaj znižal najemnino mesečno za 200 Din, bo celo leto 1932. v Ljubljani plačal 960 Din davka in doklad od tega znižanja, katerega denarja pa ne bo prejel. Take davčne obremenitve pa od hišnega lastnika ne more nihče zahtevati; samo neuvidevni najemniki nočejo tega spoznati in zahtevajo nemogoče olajšave. Zato prosimo g. bana, da zastavi ves svoj vpliv, da občine kakor tudi banovina sama zniža proračun in s tem davčna bremena in dajatve, pa bomo drage volje tudi posestniki znižali najemnine.

Treba pa je pri tem rešiti tudi najtežje vprašanje, to je spremembo davčnega zakona v tem smislu, da ne bodo imele davčne uprave pravice same dvigati najemnine po svoji volji, kakor se sedaj večkrat zgodi. Navajamo pri tem samo nekaj primerov. Neka mala hišna posestnica, ki se preživlja s prodajo čevljev po vežah, je imela v svoji mali hiši poprej gostilno z letno najemnino 6000 Din. Ker se je gostilna opustila, je bila primorana posestnica oddati te prostore nekemu krojaču za mesečno najemnino 300 Din, tedaj za letnih 3600 Din. To je tudi pravilno napovedala v davčni prijavi. Ne da bi davčna uprava posestnico poprej zaslišala in ugotovila pravo stanje, je uradnim potom najemnino zvišala od 3600 Din na 6000 Din, tedaj na prejšnjo najemnino. Ker je dotična hišna posestnica opustila pritožbo, ker je za to visoko obdačitev zvedela šele pri plačilu davkov, mora sedaj celo leto plačevati davek in doklade od celih 6000 dinarjev, tedaj tudi od zneska 2400 Din, ki jih ni prejela. Vedno se sliši namreč izgovor, pritožbe itak nič ne pomagajo. Neki drug hišni posestnik oddaja v stari hoši stanovanje na dvorišču za letnih 2000 Din, ker smatra, da stanovanje ni več vredno in da najemnik več plačati ne more. V tem slučaju je davčna uprava zvišala najemnino od 2000 Din na letnih 4000 Din, tedaj za celih 100%. Tudi v tem slučaju se ni vložila pritožba in se plačuje davek od neprejetih 2000 Din. Neka ljubljanska hišna posestnica ima ubogo žensko, ki je brez vseh sredstev, na stanovanju za letnih 95 Din, ki ji je davčna uprava zvišala na letnih 400 Din. Neki državni upokojenec z mesečno pokojnino 500 Din je oddal v mariborski okolici ubožni in plačila nezmožni stranki sobo in kuhinjo za letnih 480 Din, ki jo je davčna uprava povišala na letnih 960 Din in je bila tudi tozadevna pritožba zavržena, češ, da je uradno povišana najemnina prej prenizka kakor previsoka. Takih slučajev je polno, a že navedeni zadostno dokazujejo, da je nujno potrebna sprememba davčnih predpisov, če hočemo

res doseči kako znižanje najemnin. Uvajamo se opozoriti g. bana še na previsoke obresti, ki jih plačujejo posestniki od vknjiženih posojil. Skoro vsi lastniki novih hiš in hišic so zadolženi najmanj do 75% stavbnih stroškov, in ker se zlasti v novih hišah zelo neredno plačujejo najemnine, stoje ti posestniki v obupnem položaju in pred polomom, če bi se začele najemnine preveč zniževati. Vsi denarni zavodi hočejo z letom 1932. zvišati obresti za posojila, kar bo dovedlo nove hišne posestnike do neizogibne katastrofe. Mnogo pravičnejše bi bilo, da se znižajo obresti za vloge, ki so pri nas itak previsoke, vsled česar trpi vse gospodarstvo. Tudi v tem oziru se obračamo na g. bana z nujnim apelom, da nikakor ne dovoli povišanja obresti za posojila, ker bi to slabo vplivalo na ureditev najemnin, kakor na vse ostale gospodarske panoge. Izjavljamo se pripravljanim, sodelovati pri preureditvi vseh navedenih razmer. Z vsem preudarkom pa ponovno zahtevamo, da se sprejemajo v stanovanja družine z otroci, če ni drugih pomislekov proti dotičnemu najemniku. Pristavljamo še, da se je samo radi tega nazidalo toliko hiš in stanovanj, ker so bile najemnine stavbnim stroškom zadosti visoke, pri nizkih najemnicah pa ne bi bilo nobene gradbene podjetnosti, s čemur bi bilo še danes občutno pomanjkanje stanovanj. Pa tudi ostalo gospodarstvo bi bilo s tem še več trpelo.

Nepotrebno razburjenje

Odbor vsakega društva ima v prvi vrsti nalogo, da budno pazi ne samo na vse prilike in razmere, ki utegnejo škodovati društvu, odnosno njihovim članom, temveč tudi na opasnosti, ki pretijo društvu od drugih strani. Tak slučaj se je pred kratkim pripetil našim organizacijam in ko se je društveni odbor vsestransko in temeljito o tem posvetoval, je prišel do soglasnega sklepa, da se izda poziv vsem hišnim posestnikom, zlasti pa ljubljanskim, naj ne zahtevajo pretiranih najemnin in da zlasti ne odklanjajo v stanovanja družin z otroci.

Uvidevni hišni posestniki so takoj spoznali našo dobro premišljeno taktiko in pohvalili našo inicijativo, drugi pa so se ogorčeno jezili nad našim društvenim predsednikom, ki da ga je pošteno povelil. Najprvo moramo poudariti, da je bil dotični poziv izdan vsled soglasnega sklepa in da ga ni na svojo pest izdal predsednik sam. Prišlo je tako daleč, da so morali celo izven vrst hišnih posestnikov posameznim hišnim posestnikom dokazovati, kako umesten in potreben je bil naš poziv. Smatrali so za eno najboljših taktik, kar smo jih kdaj napravili. Žalostno pa je, da mnogo hišnih posestnikov noče spoznati pretečih nevarnosti, ne vidijo preko praga svoje hiše in zlasti ne, kaj se dandanes vrši po vsem svetu.

Taki posestniki se nam zde podobni onemu uradniku, ki je reševal svoje akte, delal pike, a zunaj krog njega so padale že sovražnikove krogle. Danes pa se mora imeti že malo večje obzorje, če se hoče smotreno voditi kako organizacijo. V nekem društvu je prišlo tako daleč, da je nekdo v svoji nepreudarnosti predlagal celo nezaupnico našem predsedniku. Pa za enkrat vse to našega predsednika ni spravilo iz ravnotežja in hoče še nadalje hoditi po začrtani poti, ter raje pusti organizacijo, ker je dobro prepričan, kaj škoduje in kaj koristi hišnim posestnikom.

Ko so v drugih državah posestniki dobili nekaj olajšav in prostosti, so jih organizacije v svojih glasilih z debelo natisnjenimi objavami opozarjali in svarili, naj ne zapustijo srednje poti, naj ne izkoriščajo preveč dane olajšave, ker lahko namah

radi nekaterih kratkovidnežev posestniki vse izgube in vsi trpe. Take oklice so izdali posestniki v Italiji, ko so dobili pred enim letom prostost in jim ostro zabičevali, naj zmerno postopajo. Enako je bilo na Holandskem, v Belgiji, Skandinaviji, Švici, Nemčiji itd. Pa tudi zagrebško društvo je pred kratkim v enakem smislu pozvalo ondotne hišne posestnike. Pa radi tega ni bilo nikjer nobenega razburjenja, temveč se je to smatralo za pameten nasvet, samo pri nas mora biti vse drugače. Ko je bila pred kratkim deputacija zagrebških hišnih posestnikov pri ministru za socialno politiko, dr. Koštrenčiču, je isto pozval, da naj skušajo hišni posestniki sami urediti odnose med najemniki in seboj, da bo na ta način odpadlo javno kritiziranje nad stanovanjskimi razmerami. Edino to smo tudi mi predlagali, pa je naenkrat prišlo do nepotrebne razburjenja.

Poudarjamo še, da nismo prav nikjer pisali in zahtevali splošno znižanje najemnin, ker je nemogoče in nezmislno zahtevati linearno znižanje najemnin za celih 35%, in da smo to preprečili, smo izdali ta poziv ter s tem hišnim posestnikom mnogo koristili. Morda bo prišla prilika, da bomo o tem lahko pozneje govorili. Upamo, da to pojasnilo vsakemu preudarnemu posestniku popolnoma zadostuje.

VI. kongres Glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije

Dne 10. in 11. oktobra 1931. se je v Zagrebu vršil VI. kongres Glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov ob lepi udeležbi delegatov iz cele naše države z zadnjič objavljenim dnevnim redom. Dne 10. oktobra je ob 10. uri v dvorani sv. Jeronima otvoril predsednik Juraj Čačković-Vrhovinski zvezni redni zbor ter pozdravil vse delegate zveznih društev, in to tudi v imenu društva hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu, ter imenoval zapisnikarja in overovatelje. Zlasti veliko število je bilo delegatov iz Slovenije; zastopana so bila skoro vsa naša zvezna društva, ki so s tem pokazala, da pojmujejo važnost naše organizacije in njeno delo. Tudi so bili slovenski delegatje povsod najtopleje sprejeti ter se je vsestransko povpraševalo po razmerah v naši banovini. Predsednik preide na poročilo o delovanju Glavne zveze v pretekli dobi, zlasti o vseh izvršenih intervencijah v Beogradu in pri drugih oblastih. Želi, da tudi Beograd organizira v Vardarski, Moravski in Dunavski banovini zadostno število društev hišnih posestnikov, da se bo potem sedež Glavne zveze zopet lahko prenesel v Beograd. Zelo so potrebna denarna sredstva za oživiljenje obstoječih društev v Savski, Primorski in Drinski banovini kakor tudi za osnovanje društev v Zetski in Vrbaški banovini. Apelira na delegate, naj društva plačujejo članske prispevke, ker brez teh ni mogoče delovati.

Poroča obširneje o lepo uspeli avdijenci pri predsedniku vlade g. P. Živkoviću ter o uspehih te avdijence.

Dr. Ivo Pilar predloži poročilo o blagajniškem poslovanju v letu 1930. in poročilo nadzornega odbora, kar se soglasno odobri.

Predsednik predlaga, da se ustanove sledeče 4 sekcije, in sicer: 1. za organizacije in komore, 2. za davke in druge javne dajatve (kuluk), 3. za združništvo in zavarovanje ter gospodarstvo, 4. za gradbenost. Nadalje predloži razdelitev delegatov na posamezne sekcije, a za načelnike, referente in zapisnikarje imenuje: za I. sekcijo dr. Pantića iz Beograda, direktorja Ebrića, Vidovića, Kovačevića; za II. sekcijo za predsednika Freliha, referenta

Megliča in zapisnikarja Bogunovića; za III. sekcijo Frelia, Klarmana in Stjepana pl. Salopeka; za IV. sekcijo inž. Stjasnya, inž. Meixnerja in I. Omerza.

Predsednik se v toplih besedah spominja pokojnega in vrlo zaslužnega podpredsednika Glavne zveze g. mr. ph. in mestnega načelnika Gustava Modrušana iz Karlova, ki je izdihnil svojo plemenito dušo preteklo leto. Delegatje vstanejo in mu kličejo »Slava«.

Pravočasno vloženi predlogi raznih drugih društev se izroče posameznim sekcijam, da jih vzamejo v pretres in stavijo predloge plenarnemu zboru.

Pri tem predsednik Frelia želi, da se v eni sekciji razpravlja tudi stanovanjsko vprašanje v zvezi z današnjo krizo. Nato se prebera predlogi, ki jih bodo obravnavale posamezne sekcije, nakar se preide na volitev predsednika in nadzornega odbora.

G. dr. Pantić iz Beograda govori v imenu beogradskega društva, ki ima polno zaupanja do g. Čačkovića, in predlaga da še nadalje ostane predsednik Glavne zveze, a nadzorni odbor izbere zagrebški delegatje iz svoje srede. Ta predlog se soglasno in z odobravanjem sprejme.

Predsednik se zahvaljuje za izkazano mu zaupanje, sprejme to čast in obeta, da se bo po svojih močeh trudil koristiti posestnikom, dasiravno bi želel iti na odmor. Pri tej priliki predsednik naglašja, da sta Zagreb in Ljubljana v dobrih odnošajih z inozemskimi organizacijami, ki so v razvoju znatno napredovale, ker obstoje že mnogo let. Mi pravilno pojmujeemo njihovo delo ter imamo prilike proučevati njih razmere in s tem sebi koristiti.

Za leto 1931. in 1932. se določi društveni donos kakor do sedaj po 1 Din za vsakega društvenega člana. Po daljši debati se sklone, da se VII. kongres v letu 1932. vrši v Sarajevu, kar se sprejme z velikim odobravanjem.

Predsednik Frelia pozdravi v imenu slovenske Pokrajinske zveze vse delegate ter ga veseli, da so se hišni posestniki po dveh letih zopet sešli, da sklepajo o tekočih vprašanjih ter zlasti, da se razpravlja o javnih dajatvah, kakor tudi o stanovanjskem vprašanju. Polaga veliko važnost naših organizacij ter stavi zahtevo, da naj se organizira vsako mesto v državi, ker je to neobhodno potrebno za nas same.

G. Bogunović iz Sarajeva naglašja, da se dandanes vse organizira v obrambo lastnih interesov, medtem ko smo hišni posestniki tako slabo organizirani, da se more vse to, kar smo si izvojevali tekom let, namah zrušiti in ker si nismo svesti potrebe organizacije, vse tepe po nas in se nas povsod omalovažuje. Spominja se pri tem težkega položaja onih, ki imajo na hišah hipotečne in menične dolgove, in je mišljenja, da se bodo najemnine polagoma znižale. Zahteva, da naša društva zberejo vse hišne posestnike okoli sebe in da se osnujejo društva v vseh mestih, kjer taka še ne obstajajo. Predsednik se zahvaljuje govornikom na iznešenih predlogih in vrlo lepih misli ter prosi vse delegate za točno udeležbo popoldne v posameznih sekcijah. S tem zaključuje prvi del zborovanja. Ves popoldan od 15. do 20. ure so marljivo delovale vse sekcije.

Soglasno so bile sprejete sledeče resolucije:

I. Sekcije za ustanovitev posestniških komor.

Glavni zbor glavne Zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije osvaja sklep VI. mednarodnega kongresa »Lastnine« leta 1929. v Haagu na Holandskem glede osnivanja posestniških komor in sklone, da se v kraljevini Jugoslaviji ustanove enake komore hišnih posestnikov.

II. Glede državnih davkov in samoupravnih doklad, kakor tudi glede samostojnih samoupravnih davščin.

A. V formalnem oziru.

Iz obvestila in plačilnega naloga o davčnih predpisih niso jasno označene podlage bruto in neto dohodkov objekta, kateri služijo za temelj predpisov državnih in samoupravnih davščin kakor tudi predpisov dopolnilnega davka ter banskih in občinskih doklad.

B. V materijalnem oziru.

1.) Znižanje zgradarine od 12% na 10% in to iz razloga, ker je to najvišja davčna stopnja napram drugim davčnim oblikam, kakor pri zemljarini, pridobnini i. t. d.

2.) Zakonita skala, označena v čl. 37. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928. se v svrhu preračunjenja dopolnilnega davka zniža tako, da se predpis začneja z 1 po sto od osnovne zgradarine od 20.000 Din dalje (podlaga do 20.000 Din ima veljati kot eksistenčni minimum in biti prost dopolnilnega davka), a se zaključuje pri dinarjih 80.000 z 8%, medtem ko davek na višji stopnji ne more biti večji od davka po najbližji nižji stopnji. Sama skala z ozirom na osnovo dopolnilnega davka ima biti razmeroma večja, odnosno pravičnejša.

3.) Dokazane ali zemljknižno zavarovane obresti na posameznih objektih se odbijejo od podlage bruto dohodka, kateri služi nadaljnjemu predpisu zgradarine.

4.) Da se čl. 5. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. maja 1930. spremeni tako, da se prijavljeni faktični bruto dohodek vzame za temelj obdačenja, a ne samovoljno ocenjena vrednost po davčnem organu.

5.) Točka 1. in 2. čl. 36. zakona o neposrednih davkih se spremeni tako, da se na stroških za vzdrževanje, upravo in amortizacijo odbije od vsote bruto najemnine 30%, odnosno 35 ali 40%, namesto dosedanjih 20%, odnosno 25 respekt. 30%.

6.) Ugodnost, označena v 4. alineji § 6. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. maja 1930. se ima razširiti na vse hiše v krajih, ki nimajo več kot 5000 prebivalcev.

7.) Da v celoti izostane 2. alineja § 7. cit. zakona o izpremembah, t. j. odpis 3% davka na neoddane lokale in stanovanja v hišah, ki uživajo davčno prostost.

8.) Da se pri rentnem davku v zvezi z zgradarino jemlje v ozir amortizacije nepremičnin (kakor stroji, oprava in drugo) na isti način, kakor se to vrši po čl. 54. davčnega zakona pri pridobnini.

9.) Da se sezijška najemnina jemlje v ozir pri dokazani sezonski uporabi poedinih objektov tudi izven kopališč in letovišč v smislu čl. 34. cit. zakona kakor pri vilah, vinogradskih kletih in drugih poslopih za poletno bivanje.

10.) Da se ukine kuluk v splošnem.

11.) Da se izvede maksimiranje samoupravnih doklad in davščin.

12.) Da samoupravna samostojna gostiščina v principu ostane, da se na ta način izravnajo bremena na najemnike in da se to ne prevale v kaki drugi obliki na hišnega lastnika, kakor n. pr. povišanje občinske doklade.

III. Glede ustanovitve kreditnih zadrug hišnih in zemljiških posestnikov po zveznih društvih.

Pozivljajo se hišni posestniki, da v vseh mestih ustanovljajo organizacije v svrhu, da na zadružnem temelju pridobivajo glavnice hišnih in zemljiških posestnikov v njih zadrugah tako, da te glavnice upravljajo sami posestniki in da se take zadruge brigajo, da svojim zadružnim članom pri-

dobe te večje ugodnosti pri upravi in vzdrževanju hiš kakor tudi glede drugih interesov hišnih posetnikov.

Resolucija v pogledu zavarovanja hiš v slučaju po požaru nastale škode.

Zahtevamo od Zveze zavarovalnih društev v naši kraljevini:

1.) Da zniža premijske stopnje in pristojbine za 50% od hiš, ki so zavarovane v slučaju škode po požaru, in to v vseh onih krajih, kjer je ognjegastvo, bodisi prostovoljno ali stalno mesno gasilstvo, dobro organizirano in opremljeno s potrebnimi ognjegasnimi napravami.

2.) Da pri obnovi zapadlih polic zaračunavajo Zvezna zavarovalna društva, odnosno zadruge ono premijsko stopnjo, katera je nižja, odnosno ono, ki je bila v prejšnji polici, če je ta manjša od sedanje po obstoječi tarifi, ali premijo po obstoječi tarifi, od kolikor je ona manjša od premije, katera je bila zaračunjena v zapadli polici.

IV. Zbor vzame na znanje, da 15. decembra 1931. stopi v veljavo novi gradbeni zakon,

in predlaga:

1.) Da se pravilniki in izvršilne uredbe izdajo na sledečih temeljih:

a) Da mesta in občine sklepajo in izvajajo osnove gradbenega zakona samo v mejah svoje finančialne možnosti, brez prekomerne obremenitve mestnih in občinskih rednih proračunov.

b) Da se vse potrebe, ki so spojene z razvojem mest predvidijo in sklepajo samo na breme splošnosti in nikoli ne samo na breme posestnikov nepremičnin.

c) Da se ne dovolijo, oziroma da se ukinejo vsi zakoni, naredbe, statuti, osnove itd., katere so v nasprotju z novim gradbenim zakonom in tam določenimi načeli, a naposled, da se ne dovoli derogiranje osnovnega zakona s pomočjo pravilnika ali izvršilnih uredb.

2.) Da se izpopolnijo praznine novega zakona, in to zlasti:

a) da se v § 14. za stavbišča predpiše minimalna površina, katera se v nobenem slučaju ne sme zazidati;

b) da se v § 56., v katerem niso označeni vsi slučajji, kateri lahko nastopijo, stilizacija prevede tako, da bodo vsi prizadeti enako odškodovani;

c) da se v § 124., kateri zadeva prispevke po lastnikih zemljišč, katera leže ob ulicah in trgih, odredi, da se zamore zahtevati prispevek samo o stroških okoli napravljanih novih ulic in hiš, nikoli pa ne za proširenje ali regulacijo obstoječih ulic in trgov. Vrhu tega, da se precizneje izrazi, da skupni prispevek vseh interesentov znese največ do polovice skupnih stroškov, ali samo do prispevka poedinih lastnikov zemljišča, da bi se na ta način pobrala celokupna vsota. (Dalje prih.)

Važna razsodba glede prijavljanja poslov in podnajemnikov

Na priziv nekega najemnika proti razsodbi uprave policije v Ljubljani radi prestopka po § 4. uredbe o prijavljanju prebivalstva (U. l. z dne 19. feb. 1930, št. 141/32), ker ob preselitvi in v 24 urah ni odjavil in na novem stanovanju prijavil svoje služkinje, češ, da je to dolžnost hišnega lastnika, je kr. banska uprava Dravske banovine z razpisom II No 14.992/2 z dne 6. okt. 1931. izdala sledečo odločbo:

Uredba o prijavljanju prebivalstva res nima točnega predpisa, kdo je dolžan prijavljati in odjavljati najemnikove posle in sostanovalec najemnika, vendar je iz smisla uredbe povsem jasno, da mora to dolžnost izpolniti najemnik. Nemogoče je nam-

reč zahtevati od hišnega lastnika ali odgovornega upravitelja, da bi moral že v 24 urah vedeti za vsako spremembo glede najemnikovih poslov in sstanovalecev ter se radi tega od hišnega lastnika ali upravitelja tudi ne more zahtevati, da v predpisanim roku izvrši prijavo in odjavo.

Da je to stališče pravilno, izhaja iz točke a) § 4. uredbe o prijavljanju prebivalstva, po kateri so stanovaleci dolžni prijavljati podnajemnike. Če je namreč najemnik (stanovalec) dolžan prijavljati in odjavljati podnajemnike, ki žive s sstanovalcem samo v najemniškem razmerju, je tembolj dolžan prijavljati posle in sstanovalece, ki so z njim v družinski skupnosti. Smisel uredbe je torej, da mora hišni lastnik ali odgovorni upravitelj prijavljati in odjavljati le najemnika, za vse one, ki so v njegovem stanovanju, pa je odgovoren najemnik.

Obrazec za prijavo nima rubrike za posle in sstanovalece, ker se po § 6. uredbe o prijavljanju prebivalstva posebne prijave in odjave ne podajajo samo za ženo in otroke pod 18. leti. Iz tega paragrafa torej sledi, da mora najemnik tako za otroke nad 18 leti, za podnajemnike in sstanovalece kakor tudi za posle predložiti posebne prijave in odjave.

Pravni odnošaji med solastniki

Zahtevi solastnika tovarniške realitete na delitev lastnine se ne more drugi lastnik ubraniti z ugovorom, da mora v slučaju dražbe od njega rabljeni trakt tovarne izprazniti, tako da s tem izgubi svoj posel. To pa radi tega, ker ga lahko delitev zahtevajoči lastnik zavrne z motivacijo, da lahko na dražbi sam kupi nepremičnino in da mu tudi ne bo težko dobiti drugih prostorov, ker se danes, v času stagnacije gospodarstva, tovarniški prostori v veliki meri ponujajo. Vsled škode, ki nastane s preselitvijo tovarne, ni mogoče delitvenega zahtevka izreči za neveljavnega. Tako škodo kot tudi izgubo gotovih prednosti (koristi) pri razrešitvi skupnosti mora vsak deležnik vzeti nase. (§ 830. obč. drž. zak.)

Izbris zastavne pravice lahko predlaga samo skupnost (ne pa že večina) solastnikov z zastavno pravico obremenjenega zemljišča. To pa celo tedaj, ako je pravica razpolaganja radi zaznambe izbrisne dolžnosti v pogledu vseh solastnikov ugasnila in zato ni vzeti tega v obzir.

Tudi idealna polovica kakega zemljišča se lahko odda v zakup lastniku druge polovice, ker so lahko predmet neke zakupne pogodbe ne samo določene, telesne stvari, ampak tudi pravice, celo solastniku pristoječa solastninska pravica in iz te izhajajoče pravice. V takem slučaju pa ne more biti toženec spoznan dolžnim, zakupni predmet, to je solastninsko pravico, predati, ker ni bil niti fizični del niti celo zemljišče predmet zakupne pogodbe. Kaj naj se zgodi po pravomočni razvezi zakupne pogodbe s skupnosti pripadajočim zemljiščem, to je odtegnjeno vsakemu vplivu procesnega sodišča. Glede tega kot tudi glede užitka in uprave se morajo solastniki zediniti in lahko šele tedaj, če ne pride do soglasja, pri obstoječi enakosti glasov zaprosijo za odločitev pri nespornem sodniku. (§ 833. obč. drž. zak.)

Po zakonu je solastnik, ki predstavlja večino, upravičen v lastnem imenu voditi redno upravo, pod katero spada tudi odpoved kake najemne pogodbe, ali zahtevke na izpraznitev stanovanja. To lahko stori solastnik po § 833. obč. drž. zak. brez upoštevanja in brez vprašanja manjšine. Do tega je tudi upravičen, ako ni postavljen za upravitelja hiše.

V teh zadevah je izdal obvezne razsodbe najvišji sodni dvor na Dunaju z oziranjem na obč. drž. zak., ki je še vedno pri nas v veljavi.

Dolgovl ljubljanskih in okoliških hišnih posestnikov

Od novega leta dalje se vodita pri našem sodišču zemljiška knjiga za ljubljansko okolico in za mesto Ljubljana skupno, tako da obsega sedanja zemljiška knjiga 77 okoličanskih katastralnih občin z nad 300 vasmi in 10 mestnih katastralnih občin. Iz tega je razvidno, da je ljubljanska zemljiška knjiga ena največjih in najbolj-sežnejših.

Zanimivo je, da je bilo od novega leta pa do 1. avgusta t. l. 3852 raznih zemljišknjiznih transakcij. Najvišja hipoteka je znašala 10 milijonov dinarjev, najnižja pa pod 100 Din.

Zelo se vknjižujeta davkarija in OUZD. Najvišji znesek, za katerega se je OUZD vknjižil, je znašal 10.000 Din, najnižji pa 300 Din.

Močno se obremenjujejo okoliška zemljišča na Viču, v Zg. Šiški, v Št. Vidu nad Ljubljano, na Ježici, v Udmatu in v Štepanji vasi. Zemljišknjizne transakcije v ljubljanski okolici so zadnja leta skokoma rasle, kakor kažejo naslednje številke. Leta 1919. je bilo 1946 transakcij, l. 1926. 3113, leta 1927. 3855, leta 1928. 4209, leta 1929. 5014 in lani 5101. Letos je znašala najvišja hipoteka 4.000.000 Din.

Zanimivo je, da znaša celotni znesek vseh hipotečnih posojih in kreditov za mesto Ljubljano in okolico do konca meseca julija 1931 nad 200 milijonov dinarjev, tedaj približno toliko kot lani v istem času. Poznavalci razmer trdijo, da bo ta znesek narasel do novega leta še najmanj za enkrat toliko.

Dopis iz Novega mesta

Borba za novomeško sejmišče, katero naj se prestavi na periferijo mesta iz higijskih ozir, obstoji že nad trideset let, in sicer med Novomeščani in Kandijci, čigar posledice te borbe so bile, da so Kandijci dosegli živinske sejme, mesečno po 15im na četrtek. To sejmišče v Kandiji je preminulo, ko se je Kandija združila z novomeško občino, ostalo je sejmišče, kakor je bilo od nekdanj, torej z ustanovnimi mestnimi pravicami iz 14. stoletja po Rudolfu IV. Tudi nadvojvoda Karel je l. 1566. ponovil iste pravice Novemu mestu.

Ker se mestni očetje niso dovolj brigali za podeljene sejmarske pravice, so se teh pričeli posluževati okoličani v Bršlinu, Žabji vasi, zlasti pa v Kandiji. Ko so mestni očetje sprevideli, da jim dohodke sejmov pobirajo okoličani, mesto pa gospodarsko hira, se je zopet pričela ljuta borba, celo z oboroženo močjo, da pridobe svoje pravice nazaj; to je bilo koncem 18. stoletja (1790.—1795.), za časa Karola VI., ko so se sejmi za živino iz Kandije prestavili zopet v Novo mesto na Loko ob Krki.

Pred kakimi 40 leti je mesto pokupilo nekaj njiv nad Loko in pokopališčem in je na ta prostor prestavilo sejmišče za živino, iz mestnega trga pa prenestilo prešičji trg na Loko ob Krki.

Pred 30 leti, dokler se ni sezidalo poslopje za okrajno glavarstvo na sedanjem mestu, je imelo tu živinsko sejmišče mir. Pozneje radi hrupa, ki je običajen na živinskih sejmih, se je uradništvo glavarstva čutilo moteno pri uradovanju in pričela se je borba za prenestitev na kak drug izven mesta določen prostor. Naravno, da so to prilikor Kandijci izrabili in

Okusna in zdrava je KOLINSKA KAVA

mestna uprava v zavesti, da bi bila vsaka premestitev v škodo meščanstvu, se je odločila sejmišče prestaviti iz obstoječih drevoredov za ves sejmski prostor nižje nad Loko.

Pred 25 leti se je začela graditi ženska bolnica, ne oziraje se na obstoječe sejmišče, na hrup železniških vlakov in dr., čeprav je bil ugodnejši prostor določen in primeren za bolnico. Tudi staro pokopališče je tukaj, ki še danes obstoji, in se je na njem prenehalo pokopavanje l. 1925., dasi je bilo novo že pripravljeno l. 1912.

Vse to so higijski oziri, na koje se ni oziralo toliko, kot se zadnji čas glede premestitve sejmišča iz istih ozir.

Končno se je mestni občinski svet odločil, da premosti sejmišče iz dosedanjega prostora na kak drug pripraven kraj. V to določena komisija si je ogledala več prostorov, ki bi prišli v poštev izven Novega mesta, ob periferiji.

S tem je pa dregnila v sršenovo gnezdo ter razburila meščanske produktivne sloje, kar je povsem umevno. S premestitvijo sejmišča so prizadeti v splošnem vsi gostilničarji, trgovci, obrtniki in hišni posestniki, ker se jim odvzame glavni vir dohodkov, ki se ne dajo nadomestiti.

Svojih starodavnih pravic ne smejo dati iz rok, da se ne pokažejo posledice iz leta 1790.—1795., katere so si morali priboriti z največjo težavo in stroški.

Umesten je predlog Društva hišnih posestnikov, dostavljen mestnemu občinskemu odboru, z dne 30. oktobra l. l., da naj se živinsko sejmišče prestavi na Loko, kateri prostor je najbolj pripraven in dovolj obširen, saj obsega po mapi čez 14.000 m², ne upošteva, kar se je Krke zašulo. Poleg tega so prostori preko železniškega viadukta tudi na razpolago, več manjših parcel poleg parcele št. 376, 377 in 380 last kapitlja, v obsegu 5500 m², kateri prostor bi bil zelo primeren za klavnico, ker je v bližini postaje.

Vsi navedeni prostori so v naravnem stanju tako omejeni od ene strani od struge Krke, od druge naravne strmine obraščene s hosto in železniškim nasipom. Ves prostor je splaniran in se bo brez vsakih stroškov še spopolnjeval in širil ter dvigal nad gladino Krke.

Spopolnjen dogon živine in vozov s plemenskimi svinjami se da izpeljati z malimi stroški pod šancnim zidom ob Krki na cesto starega mostu. Odgon živine in odvoz naj se vrši po obstoječi cesti iz Lo-

ke preko Kapucinskega trga. Občina si je tudi zgradila na Loki uradne prostore ter napeljala vodovod, kar bi na vsakem drugem prostoru morala zopet ponoviti poleg reguliranja sejmišča in izpeljave dogonskih in odgonskih potov, poleg tega pa prostor še drago plačati, ker ga ne kaže vzeti v najem, če bi ga tudi, kakor se čuje, nekateri dali radi brezplačno, ker pričakujejo koristi od sejmišča. Poleg teh razlogov je še mnogo drugih, ki vsi govore zato, da je najbolj prikladen prostor za sejmišče, ker teren sam na sebi ni za stavbišča, za šport in druge prireditve pa ostane uporabljiv, kakor je bil doslej, ker sejmi trajajo le dopoldan enkrat v tednu, nakar se takoj osnaži, ako ga deževje ne izplakne v strugo Krke.

Mestno županstvo naj se zaveda svojih dolžnosti nasproti meščanstvu, da mu po nepotrebnem ne povzroča novih bremen za nakup prostorov, ki bi bili prišli v poštev le za kratko dobo, dokler se mesto ne razvije. Ljubljana ima istotako klavnico in sejmišče ob Ljubljanici in železniški progi, četudi je okrog in okrog obdano s stanovanjskimi stavbami in vojašnicami, ker je sejmišče in klavnica nekaj vzornega, da se z enakim ne ponaša kako drugo velemesto; to je vobče priznано.

Mestni občinski odbor naj se ne ozira na želje posameznikov, ki iz egoističnih namenov delujejo za premestitev, ker bi slednji rad imel sejmišče pred svojim pragom.

Tudi prebivalstvo onostran Krke ima koristi od novomeških sejmov, če isti ostanejo na Loki. Dvomljivo pa je, če bi bili na boljšem, ako se prestavi kam drugam.

Kakor je bila iz vseh časov »parola« mestne uprave, da se večini ugodi in varuje njih privilegije, istega naj se drži v tem perečem gospodarskem vprašanju tudi sedaj!

Polemika, ki je nastala potom časopisja, izvira iz športnih krogov in drugih egoističnih namenov. Tudi tujski promet ne bo radi tega trpel, kakor ne trpi po drugih tujskoprometnih krajih.

Tudi higijensko vprašanje se reši s tem, da je sejmišče tik vodne struge, da voda odnese vso nesnago, in tudi v Novem mestu se po vzgledu drugih mest poslužujejo kanalizacije. Če se nekateri sklicujejo na kopališče na Loki, je pripomniti, da je glavni kanal, ki pride iz ženske bolnice, izpeljan v Krko le kakih 20 metrov od kopališča. Na drugi strani je isto pri kandijski bolnici. Kopališče bi spadalo kakih 300 do 400 metrov višje, kjer bi bilo bolj solnčno in na bolj čisti vodi. Lesena kopališčna stavba odgovarja le še za par let in je treba že sedaj misliti na to, da se pri obnovi pomakne višje.

Športne igre, ki se vrše na Loki, ne donajajo mestni blagajni nikakih dohodkov, nasprotno pa stroške za vzdrževanje in snaženje, pri čemer so prizadeti predvsem produktivni stanovi, ki plačujejo občinske doklade, med tem ko je večina športnikov tega rešena.

Kaj bi pa rekli oni, ki jim je Loka tako biserna in naravna in kakor ustvarjena za šport, če bi mestna uprava odločila, da isti plačujejo najemnino, s katero naj se vzpostavi novi prostor za sejmišče in za vzdrževanje istega?

Pamet in razsodnost odloča tu in ozir na splošni gospodarski razvoj, ne da bi bil v škodo ugledu mesta.

Pred vsem se pa mora ozirati tudi na davkoplačevalce, kojim je sejmišče vir dohodkov; ako usahne ta, bo v škodo tudi mestni blagajni. Radi navedenega se naprošajo oni pristaši, ki so za premestitev, da prepričajo z nepobitnimi dokazi produktivne sloje, da bo premestitev le njim v korist, ne pa v škodo, potem naj se prestavi sejmišče v Ragovo ali celo v Gotno

vas. Da bi to dosegli, mora pač dvomiti vsak količkaj razsoden človek, kajti skušnje iz zgodovine so dovolj žalosten dokaz.

Ne zametujmo tega, kar je dobro, in ne lovimo onega, kar je dvomljivo; zdrava pamet in razsodnost naj tu zmaga. Loka je edino primeren kraj za sejmišče in ga je le tukaj spopolniti, da bo odgovarjalo sedanjemu času.

Dimnikarski tarifi

Na ukaz ministrstva trgovine in industrije v Beogradu je banska uprava Dravske banovine v Ljubljani rajonirala mesto Ljubljano na 16 ometalnih okrajev in je za vsak okraj določila samo en dimnikarski mojster. Od takrat se dimnikarski mojstri poslužujejo maksimalnega tarifa, ki je v veljavi že od 15. decembra 1923. Poprej je več dimnikarskih mojstrov delalo pod nižje navedenim cenikom. Proti tej razdelitvi je naše društvo poslalo dobro utemeljeno pritožbo. Ker dotičnega »Mojega Doma« velika večina sedanjih hišnih posestnikov nima pri rokah, natisnemo ponovno ta tarif, ki je veljaven za vso Dravsko banovino, kakor sledi:

Za enkratno ometanje:	Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj	Vsi ostali kraji
1. odprtega kuhinjskega ognjišča	3.—	3.50
2. navadnega prolaznega dimnika:		
a) v pritličju	2.50	3.—
b) za vsako nadaljnje nadstropje	—50	—75
3. ruskega ali valjastega dimnika		
a) v pritličju	1.50	2.—
b) za vsako nadaljnje nadstropje	—50	—60
4. štedilnika z enim kotličem in eno pečico (vštevši dimno cev do 1 m dolžine)	2.75	3.—
5. štedilnika z enim kotličem in dvema pečicama (vštevši dimno cev do 1 mete dolžine)	3.50	3.75
6. štedilnika v večjih gostilnah, kavarnah itd. (vštevši dimno cev do 1 m dolžine)	5.—	5.50
7. štedilnika v zavodih in hotelih (vštevši dimno cev do 1 m dolžine)	10.50	11.50
8. male železne peči (vštevši dimno cev do 1 m dolžine)	1.25	1.75
9. srednjevelike železne peči (vštevši dimno cev do 1 m dolžine)	2.—	2.25
10. velike železne peči (vštevši dimno cev do 1 meter dolžine)	2.50	3.—
11. izredno vel. železne peči (vštevši dimno cev do 1 m dolžine)	3.25	3.75
12. cevi od vsakega metra	—75	—75
13. majhnega aparata za centralno kurjavo	13.—	13.—
14. srednjevelik. aparata za centralno kurjavo	18.—	18.—
15. velikega aparata za centralno kurjavo	26.—	26.—
16. cevi v steklarnah in hmeljnih sušilnicah za 1 m	1.50	1.50
17. pekovskega duška	1.50	1.50
Za enkratno požiganje:		
18. prolaznega dimnika	7.50	8.—
19. ruskega ali valjastega dimnika	4.—	4.25
20. dimne cevi	3.50	3.50
21. pri opravljenih pod točkami 18.—20. za zamudo časa za vsako uro, ne vštevši prve ure zaposlenosti	3.—	3.—

Za enkratno ometanje:	Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj	Vsi ostali kraji
22. majhnega kotliča v zasebnih hišah	1.—	1.—
23. srednjevelikega kotliča v zasebnih hišah	1.50	1.50
24. velikega kotliča v zasebnih hišah	1.75	1.75
25. prolaznega dimnika v pekovskih obratih (vsakih 14 dni)	3.—	3.25
26. ruskega, kakor dimnika, omenjenega pod točko 25.	2.25	2.50
27. majhnega kotla v pivovarnah in tvornicah	36.—	36.—
28. velikega kotla v pivovarnah in tvornicah	60.—	60.—
29. izredno velikega kotla v pivovarnah in tvornicah	78.—	78.—
30. za pregledovanje in snaženje novih dimnikov	4.—	4.50

V nočnem času od dne 1. aprila do dne 30. septembra od 20. do 5. ure in od dne 1. oktobra od dne 31. marca od 18. do 6. ure se zvišujejo vse gorenje cene za 50 odstotkov.

Za delo ob nedeljah in praznikih se računani k vsem gorenjim cenam še 50 odstotkov poviška.

Varstvo rastlin v novembru

November prinese prava zimska dela, to so v glavnem takšna, ki niso navezana na določen čas in se lahko z ozirom na vreme, čas in z ozirom na delavne moči, ki so na razpolago, izvrše tudi pozneje. V ospredju stoji boj proti škodljivcem in raznim boleznim. K varstvu zdravja spada tudi skrb, da ne trpe drevesa škode radi mraza in drugih okolnosti. Oblikovanemu sadnemu drevju, ki ga, kakor znano, oplemenitimo, damo njegovo zimsko odejo s tem, da nanesimo nanj gnoja. V krajih, ki nimajo ostre zime, pokrijemo s prstjo mesto, kjer je drevo cepljeno. Toda ne smemo potem spomladi te zemlje odstraniti in izravnati. Predno pa izvršimo to delo, pogledamo najprej, če se niso na koreninah zaradile krvave uši, ki najraje poiščejo tako zavarovana mesta.

Če uporabljamo sedaj pozimi tako sredstvo, nam to jamči najboljši uspeh v naslednjem letu. Toda kaj naj uporabimo? Tisoč dobrih in slabih sredstev je na pohudbo? Posestniku vrta se mora delo olajšati, sicer zgubi kmalu veselje in ljubezen do tega dela. Ni si treba omisliti bogate apoteke s sredstvi za uničevanje škodljivcev, kajti eno samo sredstvo zadostuje popolnoma za vso zimsko negovanje: karbolineum. Tam, kjer se nahaja krvava uš na starem deblu, vzamemo 20—25% raztopino, drugače shajamo z 10—15%. Za breskve vzamemo samo 5—10%.

Temeljito pričnemo šele tedaj z delom, ko očistimo mesto, kjer se nahaja krvava uš, s trdim čopičem. Če tega ne moremo izvršiti, moramo škropiti redno, da po možnosti vse dele drevesa zadenemo enkrat do dvakrat. S tem pridemo takoj na najvažnejše zimsko delo, večkratno škropljenje našega sadnega drevja in tudi sadja hrušk s karbolineumom za sadno drevje.

Slednji pokončava tudi mah in lišaje in je brezdvomno najučinkovitejše sredstvo proti raku.

Važen je tudi boj proti kaparjem na sadnem drevju, na sadju hrušk, kakor tudi na breskvah in trti. Tu velja isto kot pri krvavi uši. Seveda bomo najprvo na vsem drevju začeli z obrezovanjem in šele za tem z zimskim delom. Že s tem samim odstranimo velik del bolezni. Odpadke skrbno zberemo in jih vržemo na ogenj: ničesar ne sme ostati na zemlji! Zatem prekopljemo zemljo in nanosimo apna.

Mnogi posestniki vrtov pa nič ne poznajo tihega dela kaparja. Pomotoma se

smatrajo te živalice kot deli lubja. Najbolj poznan je vejčasti kapar. Te živali se premikajo samo v mladosti; ko pa enkrat najdejo primerno mesto za naselitev, se vsejajo z močjo na lubje, izločijo oklep iz voska in žive pod tem v varnem skrivališču. Jeseni navadno ta žival pogine in pusti svoja jajčeca pod oklepom. V maju ali juniju se izležejo uši. Večkrat vidimo na drevju cela lubja iz ščitov živih in poginulih živali.

Pri listni uši bodi samo kratko omenjeno, da se tudi njena jajčeca uničijo s karbolineumom za sadno drevje. Posebno v marecu je dvakrat potrebno ponovno škropljenje.

Posebno bodi še omenjeno uničevanje gnezd gošenice.

Varstvo rastlin pa moramo gojiti tudi v poslopih, shrambah in kletih. Te prostore moramo večkrat pregledati in odstraniti gnile dele.

Zalivanje rastlin lončnic.

1.) Za zalivanje naj se rabi voda, ki je prosta apnenca in drugih mineralij, torej deževnica.

2.) Temperatura vode se mora ujemati s temperaturo prostora (postana ali segreta voda).

3.) Voda naj prst hitro in lahko namoči. Tudi je potreben pravilen odtok. Pri preobilnem zalivanju se nabere v prsti kislina in korenine začno gniti.

4.) Spomladi in poleti naj se zaliva, ako mogoče, zvečer, jeseni in pozimi pa zjutraj.

5.) Krepko rastoča rastlina z velikimi listi potrebuje več vode nego slabo rastoča. Tudi male, mlade, ravnokar presajene rastline, z malimi koreninicami, ali v času, ko mirujejo rastline, potrebujejo tudi manj vode.

6.) Če se dvigajo temperature, je tudi rastlinam potrebno več vode.

7.) Suh zrak povzroča hitrejšo izhlapevanje vode, zato moramo tukaj obilneje zalivati kot v vlažnih prostorih.

8.) Čim manjši so lonci, tem več vode rabijo.

9.) Težka, ilovnata prst se ne posuši tako hitro kakor lahka in prhka, zato je to obilneje zalivati.

10.) Rastline s krepkimi koreninami prenašajo lažje sušo kakor one nežnih koreninic. Ravnotako potrebujejo manj vode rastline s trdimi, močnimi listi kakor one nežnih in mehkih listov.

11.) Voda v podstavkih se mora odliti, ako jo rastlina ni v dveh urah posesala.

12.) Zalivati je treba izdatno, da se prst popolnoma premoči in voda odteka. Ako je prst zelo osušena, moramo ponovno zalivati. Tudi postavimo lahko lonec v posodo z vodo napolnjeno, da se prst popolnoma vode nasiti. To se pa le napravi, ako je vsled nezalivanja prst tako osušena, da sploh vode ne vsesava več.

Razno

Najemnine v moji hiši. »Slovenski list« z dne 9. t. m. je prinesel daljši članek o znižanju najemnin in se obenem spodbija nad tem, da najemnin ni znižal niti društveni predsednik sam. Temu dopisniku odgovarjam, da v moji hiši ni bilo prav nobenega povoda za kako znižanje najemnin in prosim, da dotični dopisnik pokaže svojo možatost in se zgleda v naši društveni pisarni, da se bo prepričal, kake so najemnine v moji hiši, na drugi strani pa bo spoznal, koliko sem žrtvoval za popravilo hiše in koliko moram za nje vzdrževanje iz svojega doplačevati. Tam bova lahko obravnavala vse druge slučaje, katere hiše upravljam in če bo hotel tudi o vseh onih najemninah, ki jih smatra v Ljubljani za

previsoke. Ko se bo o vsem tem prepričal, bo najbrže dobil drugačno sliko in mišljenje o ljubljanskih najemninah. Princip pa mora biti vedno in povsod: najprej stvar poznati, utemeljiti — šele potem se lahko pišejo članki ali pa celo napada kakor osebo. Tega pojasnila »Slovenski list« seveda ni objavil. — Iv. Frelih.

Davčne prijave za zgradarino. Hišni posestniki, ljubljanski in tudi drugi, ki niso vložili prijav dohodkov od zgradb za leto 1932. še do danes, se opozarjajo, da jih vložijo nemudoma, ter obenem v prijavi sami opravičijo zamudo, da se izognejo s tem predpisu kazni po čl. 137. zakona o neposrednih davkih. Pojasnila in tiskovine se dobe v naši društveni pisarni.

Občinski proračuni. V tem času izdelujejo občine svoje proračune za bodoče leto in občinske uprave bodo v kratkem o njih razpravljale, potrdile ter določile doklade in druge davščine v pokritje stroškov. Radi tega se obračamo na naše zastopnike v posameznih občinah, da se pravočasno in energično pobrigajo, da občine ne bodo nalagale previsokih doklad na direktne davke. Nikjer se doklada tako močno ne občuti kakor ravno pri direktnih davkih, zlasti v zadnjem četrtletju, ko pošljejo davčne uprave nekak obračun za celo leto. Takrat je skoro vsak davkoplačevalec iznenaden, toži, kritikuje, a je vse tarnanje takrat prekasno. Davčne uprave ne morejo drugega napraviti, kakor pobrati doklade, vsled katerih pri nas davki z dokladami tako zelo naraščajo. V dokaz k temu navajamo, da se je v Dravski banovini leta 1930. pobralo na dokladah na direktne davke 110 milijonov dinarjev. To je približno polovico tega, kar je na neposrednih davkih država sama pobrala. Pri nas je mnogo občin, v katerih znašajo doklade do 200% in tudi še več.

Kaj pa pomenja 200% doklada, si lahko vsakdo sam izračuni. Trgovce, ki zasluzi v svoji trgovini 20.000 Din, plača na 10% pridobnini in dopolnilnem davku 2500 Din. Če v dotičnem kraju znesejo občinske doklade 200%, banovinske, cestne in druge doklade 100%, mora na dokladah plačati 6000 Din, skupaj z državnim davkom pa 8500 Din, kar pomeni nad 40% od dohodkov, ki gredo za davke in doklade, kar je absolutno previsoko. Isto velja tudi za hišne posestnike in druge davkoplačevalce.

Iz tega sledi, kako velikega pomena je za naše davkoplačevalce, da se brigajo za občinske proračune in pazijo, da občine v nobenem slučaju ne gredo preko 100% občinske doklade, kar smatramo že za previsoko. Treba je misliti na posledice, ki nastajajo z investicijami, ki se v sedanjih težkih časih morajo odložiti na poznejše čase. Nekatere občine tako rekoč konkurirajo med seboj, katera bo napravila večje investicije in s tem seveda obremenila davkoplačevalce. Občine morajo tedaj skrbeti, da čimbolj znižajo svoja bremena in jih spravijo v sklad s svojimi davkoplačevalci.

Kriza velikih stanovanj v Berlinu. Sprehod po berlinskih ulicah nudi v sedanjem času pretresljivo sliko. Ni je skoro hiše, na kateri ne bi bilo z velikimi in razločnimi črkami napisano: »Xsobno stanovanje z vsem komfortom je takoj oddati.« Zlasti 14-, 12-, 10- in 8sobna stanovanja na Kurfürstendammu, Kaiserallee in Tiergartenstrasse, kjer je bila nekdanj najkrasnejša avenija starega zapada, je sedaj največje pre-

seljevanje strank in po ulicah stoji polno pohištvenih vozov za selitev. V najem je oddati cele vile, ki se kažejo z umazanimi okni, zapuščenimi vrtovi in z drugim minljivim sijajem kakor pravljčni gradovi.

Plačilne naloge za vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino je Mestno načelstvo v Ljubljani te dni dostavilo hišnim posestnikom, od katerih je velika večina iznenadena nad precej višjim predpisom teh občinskih davščin ljubljanskih. Opozarjamo na to, da znaša vodarina za stare hiše za leto 1931. 9%, gostaščina 6% in kanalska pristojbina 2%. Za nove hiše veljajo sledeče občinske naklade:

do 6000 Din letne najemnine:

za najemnike	
vodarina	2%
gostaščina	2%
kanalska pristojbina	1%
skupaj	5%

za posestnike	
vodarina	3%
gostaščina	3%
kanalska pristojbina	1%
skupaj	7%

nad 6000 Din letne najemnine

za najemnike	
vodarina	4%
gostaščina	4%
kanalska pristojbina	1%
skupaj	9%

za posestnike	
vodarina	5%
gostaščina	5%
kanalska pristojbina	1%
skupaj	11%

Za obratovališča trgovcev vodovodne naklade brez izjeme po 7%. Enako gostaščina za trgovske lokale po 7%.

Iz te tabele sledi, da se za nove hiše, za trgovske prostore in pisarne plačuje skupaj 15%. Kot odmerena podlaga velja za stare in nove hiše najemnina, ki se je napovedala za leto 1930., in če posestniki s to najemnino preračunajo doklade, bodo takoj spoznali, če je zaračunba pravilna ali ne. Gotovo pa je, da so te ljubljanske

Stavbenik
Ivan Tokan
 gradbeno podjetje
 Ljubljana
 Kolezijska ulica št. 7.
 Se priporoča za vsa
 v gradbeno stroko spadajoča
 dela.
 Priznana solidna
 izvedba.

občinske doklade mnogo previsoke in se nam dosedaj še ni posrečilo prepričati občinski svet, da je absolutno potreba, da se te občinske davščine izdatno znižajo.

Samski davek na lastnike novih hiš. Z rešenjem M. F. O. P. Br. 1710/III/1931 se ima samski davek na lastnike novih hiš, ki so dobili začasno davčno oprostitev, izvršiti brez ozira na te ugodnosti, a po davčnem predpisu, ki bi se za to zgradbo plačalo, če bi ne imela davčne prostosti. Pač pa se samski davek ne plačuje od obresti, ki so podvržene rentnemu davku, ker ta davek nima dopolnilnega davka. Ločene osebe rim.-kat. vere ne plačajo samskega davka.

Z izdajo »Mojeja Doma« smo se zakasneli radi tega, ker je bilo okrog 1000 naročnikov, ki so vse leto »Moj Dom« prejemali, a ga niso plačali. Zato smo morali poiskovati vse te zaostanke izterjati, in kdor je plačilo odklonil, ga črtati za naročnika. Nekaj jih je sedaj naročnino plačalo, a veliko število nezavednih posestnikov je ni plačalo, kateri so sedaj vsi črtani izmed naročnikov. Pri tem smo imeli ogromno izgubo in bomo v prihodnje zamogli »Moj Dom« pošiljati samo rednim plačnikom.

Zagrebsko prebivalstvo. Po zadnjem ljudskem štetju, dne 31. marca 1931, ima Zagreb 185.581 prebivalcev, medtem ko je bilo leta 1921. 108.674 prebivalcev. Med temi jih je rimsko-katolikov 159.189, pravoslavni 12.656, muslimanov 1161, židov pa 8438. Po maternem jeziku jih je Srbohrvatov 157.375, Slovencev pa 15.041. Ostali so raznih narodnosti. Hiš ima Zagreb 12.669, medtem ko jih je leta 1923. imel samo 6223, tedaj je porastel na hišah za dobrih 100%. Površino pa je imel Zagreb v letu 1921. isto, kakor v letu 1931.

Davčni raj v Lichtensteinu. Zbor v Lichtensteinu je potrdil proračun za leto 1931. V primeru dohodkov z 1.700.000 frankov stoji stroški z 1.314.500 frankov, kar znači približni pribitek okoli 600.000 frankov ali 60 frankov na osebo. Že vsled teh števil se zavida to državo, ali še večjo zavist bodo zbudili po vsej Evropi podatki o davkih v Lichtensteinu. En odstotek znesa davčna stopnja na dohodek, a tri četrtine promile se plača davka na premoženje. Trošarin, občinskih davščin, zgradarine, carin, monopola in vseh drugih takih instrumentov finančne davčne kirurgije ni v proračunu Lichtensteina. Gotovo se človek vpraša, od kod živi ta mala država? Če se pa natančneje pozveduje, pa se pride do jasnega in nedvomljivega rezultata, da je davčni raj v Lichtensteinu posledica nizkih davkov. Iz težko obdavčene Nemčije in ostalih sosednih držav beži kapital v nizko obdavčeni Lichtenstein. Vse, kar izgubi proračun minijature države na odstotkih, to dobiva trikratno na množini kapitala, ki podleži obdavčenju. Slučaj Lichtensteina dobro ilustrira tezo, da za narodno gospodarstvo malih držav velja popolnoma drugo načelo od onih, ki veljajo za srednje, a da ne govorimo o velikih državah.

Priporočamo vrtnarstvo

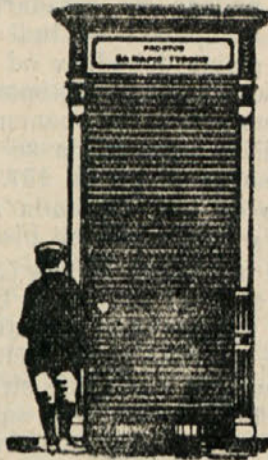
IVAN ŠIMENC

Ferdo Primožič
mizarstvo in parketarstvo

Ljubljana, Trnovski pristan št. 4

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, Dobava in polaganje parketov, popravila in struženje starih parketov. Delo solidno! Cene zmerni!

Ustanovljeno leta 1879 Telefon št. 2553
Ključavničarstvo
Avgust Martinčič
Ljubljana, Rimska cesta št. 14
Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih jeklenih valčnih zastorov in njihovo popravo po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču. Izdeluje in se priporoča za naročilo solčnih plah, okrižij vsake vrste od preproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razno okovje, železna vrata in okna, okrogle železne stopnice, predpečnike iz železa in bakra itd. — Stalna zaloga štedilnikov v priznani vestni in solidni izvršitvi!

Egidij Šušteršič

Ljubljana, Križevniška ulica št. 6

se priporoča za izvršitev

vseh slikarskih del
po najmodernejših vzorcih in
ugodnih cenah

HERAKLITNE
PLOŠČE

najidealnejše lahke plošče za vmesne stene, strope, podstrešja, izolira vlago, zvok in gorkoto.

Zahtevajte prospekt!

Zaloga:

»**MATERIAL**«

trg. dr. z o. z.

Ljubljana - Dunajska cesta 36

Telefon 27-16

IVAN KRIŽNAR

Ljubljana, Hrenova ul. 9

Splošno krovstvo

Stavbeno podjetje

MATRO CURK

LJUBLJANA MIRJE 1-3

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Telefon št. 2095

Gradbeno podjetje
A. MAVRIČ

mestni stavbenik

Ljubljana, Dunajska 38

Telefon 33-82

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela

MATIJA TERLEP

Ljubljana 7, Sv. Jerneja cesta

priporoča svoje podjetje, kovanje konj, vozov in kolarstva

Zavarovalnica in pozavarovalnica

„TRIGLAV“

Generalno zastopstvo za Slovenijo

v Ljubljani, Dalmatinova 11. Tel. 2929

priporoča članom društev zavarovanja vseh vrst osobito pa proti škodam vsled požara, vloma, razbitja šip ter zakonitega jamstva.

V poslednjih 5 letih izplačane škode Din 108,326.901.-. Polno vplačana delniška glavica Din 6,000.000.-. Sklenite vedno vsako zavarovanje samo pri našem domačem zavodu

FRANC FUJAN

splošno krovstvo

Ljubljana, Galjevičeva št. 9

VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA
V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA C.

je prva slovenska zavarovalnica

SPREJEMA:

v požarnem oddelku: Zavarovanje vseh poslopij in premakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in eksploziji svetilnega plina, cerkvene zvonove proti razpoki, steklo in in zrcala proti ubitju, po znano nizkih cenah. V življenjskem oddelku: zavarovanje na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanje na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

BRATA ROŽIČ

sobno-dekorativno slikarstvo,
stavbeno in pohištveno
pleskarstvo

Ljubljana, Vegova ul. 8.